

# Motor Konuşma Bozuklukları

- Konuşmanın solunum, sesleme (fonasyon), rezonans, sesletim (artikülasyon) ve prosodi bileşenlerinden bir veya birkaçını etkileyen bir nöromotor sorunu ile ortaya çıkan konuşma bozuklukları motor konuşma bozuklukları olarak adlandırılmaktadır. Dizatri ve edinilmiş apraksi olmak üzere iki tip motor konuşma bozukluğu bulunmaktadır.

## Öneriler

- Arka plandaki gürültüyü en aza indirin veya ortadan kaldırın,
- Kurduğunuz cümlelerin yapısını basitleştirin ve konuşma hızınızı yavaşlatın,
- MKB bulunan kişinin cümlelerini hemen tamamlamayın, bulamadığı sözcükleri hemen hatırlatmayın,
- Konuşmaya ek olarak çizimler, jestler, yazı ve yüz ifadeleri ile iletişim kurun,
- Onları olaylardan haberdar edin ancak günlük detaylara boğmaktan kaçınin.

## Rezonans Bozuklukları

- Rezonans konuşma sırasında ağız ve burundan geçen havanın şekillenmesi durumudur. Rezonans bozuklukları; yanlış öğrenme ya da yapısal (dudak damak yarıklığı, yüz anomalileri) nedenlerden kaynaklanmaktadır.

## Öneriler

- Çocuğunuzun hatalı ürettiği sözcüğü doğru bir şekilde ifade ederek ona doğru model olunuz (Örneğin çocuğunuz “moy bayon” dediğinde siz “Evet, mor balon. Mor balon uçuyor.” şeklinde tekrarlayın.)
- Çocuğunuzun yaptığı ses hataları hem sizce hem çevreniz tarafından alay konusu edilmemeli ya da bu ses hatalarını sevimli bulunarak pekiştirmeyin.

# Ses Bozuklukları

Normal ses; kişinin sesinin kalite, tizlik, yükseklik özellikleri açısından yaşına, cinsiyetine ve fiziksel görünümüne uygun olmasıdır. Bu özelliklerin birinde ya da birkaçında meydana gelen bozukluklar ses bozukluğu olarak adlandırılır.

## Risk Faktörleri

- Sesin suistimal edilmesi (aşırı ve yoğun ses kullanımı, yüksek sesle konuşmak, bağırarak, sık sık boğaz temizlemek vb.), kronik hastalıklar (solunum problemleri, hormonal sorunlar, mide sorunları, alerji vb.), alışkanlıklar (düzensiz nefes alış veriş, alkol sigara kullanımı), tıbbi sebepler (ses telleri üzerinde oluşan kitleler, gırtlığın alınması, tiroid ameliyatı, entübasyon, kalp ameliyatı vb.) ya da bazı nörolojik bozukluklar ses bozukluklarının nedenidir

## Öneriler

- Ses tellerinin zarar görmeden titreşmesi için doğru nefes almak önemlidir. Konuşmak için doğru nefes diyafram nefesidir. Diyafram nefesini kullanabilmek için de dik durmak önemlidir. Ses bozukluğu olan kişinin konuşurken dik durmasını sağlayın,
- Ses bozukluğu bulunan kişinin kuru, tozlu, dumanlı, klimalı ve gürültülü yerlerde zorunda olmadıkça konuşmamasını sağlayın,
- Ses telleri de birer kasdır. Bu kasların güçlü ve düzenli çalışması için Dil ve Konuşma Terapistinin önerdiği ses egzersizlerini düzenli bir şekilde yapın,
- Yüksek sesle konuşmak ses tellerini tahriş edeceğinden aşırı şiddette konuşmayın, bağırmanın, çığlık atmayın. Sesinizi uzağa göndermek yerine siz oraya gidin.

# DİL VE KONUŞMA GÜÇLÜĞÜ



ÖZEL EĞİTİM  
HİZMETLERİ  
BÖLÜMÜ

# Dil ve Konuşma Güçlüğü Nedir?

## Akıcılık Bozuklukları

- Akıcı bir konuşma için belirli bir zamanda, belirli bir miktar sesi, herhangi bir olağan dışı çaba olmadan üretmek ve bu üretim esnasında uygun olmayan duraksamaların olmaması gerekmektedir.

### Risk Faktörleri

- Ailede herhangi bir dil ve konuşma sorunu olan birinin bulunması,
- Ailede dil ve konuşma sorunu bulunan kişinin sorununun hâlâ devam ediyor olması
- Takılmaların 3,5 yaş öncesinde başlaması - Mizaç özellikleri (çekingen, utangaç, kızgın, öfkeli, mızıkçı vb.)
- Takılmaların olduğu dönemin 6 aydan daha uzun sürmesi
- Takılma sayısının 3'ten fazla olması

### Öneriler

- Zaman baskısını ortadan kaldırılmalı. Hızlı konuşulmamalı.
- Açık uçlu ve fazla soru sorulmamalıdır.
- 'Yavaşla, Rahat ol, konuşmadan önce düşün, Derin nefes al, Dur ve tekrar söyle.' Gibi tavsiyelerde bulunulmamalıdır.
- Çocuğun nasıl söylediğine değil, ne söylediğine, ne atlattığına odaklanılmalıdır. Onunla her türlü ilgilendiğimiz hissettirilmelidir.
- Ebeveynler çocukları kaygılandığında, takılmalarına yönelik farkındalığı oluştuğunda, konuşmadığı için sinirlendiğinde onu sakinleştirmelidir.

## Dil Bozuklukları

- Bir çocuğun başkalarının söylediklerini anlamakta (alıcı dil) veya duygularını, düşüncelerini yeterli düzeyde sözel olarak aktarmakta (ifade edici dil) yaşadığı güçlük dil bozukluğu olarak adlandırılmaktadır.

### Risk Faktörleri

- Geç konuşmaya başlamak,
- Söylenilenleri anlamakta zorlanmak,
- Kısa ya da dil bilgisel olarak hatalı cümleler kurmak,
- Komutları yerine getirmede zorlanmak
- Düşüncelerini ifade etmek için gerekli sözcükleri bulmada problem yaşamak.

### Öneriler

- Çocuğunuzla sürekli çocuğunuzun dil düzeyine uygun konuşun,
- Çıkardığı seslere tepki vermeyi ihmal etmeyin,
- En erken dönemlerden itibaren onunla oyun oynayın,
- İletişim kurduğu zaman ona yönelin ve sorduğunuz bir soruya cevap vermesi için gerekiyorsa 5- 10 saniye kadar bekleyin,
- Gün içinde kendi yaptığı şeyleri, hissettiklerini, tecrübe ettiklerini ona anlatın,
- Sözlerini genişletin, örneğin "araba" için "aba" derse "evet bu bir araba" şeklinde cevap verin.

## Edinilmiş Dil Bozuklukları

- Çeşitli nedenlerden dolayı sahip olunan dil, iletişim, biliş becerilerinin birinde ya da daha fazlasında gözlenen kayıplarla oluşmuş, kalıtsal ya da doğuştan olmayan güçlüklerle edinilmiş dil bozuklukları denir.

## Risk Faktörleri

- EDB, inme, kafa travması (taşıt kazaları, düşmeler, silahlı yaralanma, fiziksel saldırı, spor yaralanmaları), tümör, enfeksiyon (menenjit vb.), beynin oksijensiz kalışı gibi nedenlerle ortaya çıkmaktadır.

### Öneriler

- Arka plandaki gürültüyü en aza indirin veya ortadan kaldırın (TV, radyo, diğer kişiler),
- EDB'li kişi aksini belirtmediği sürece sesinizi normal seviyede tutun,
- Kurduğunuz cümlelerin yapısını basitleştirin ve konuşma hızınızı yavaşlatın,
- Önemli sözcükleri vurgulayın,
- EDB bulunan kişinin cümlelerini hemen tamamlamayın, bulamadığı sözcükleri hemen hatırlatmayın,
- Her sözcüğün mükemmel bir şekilde üretilmesinde ısrarcı olmayın,
- EDB'li kişileri aileden dışlamayın veya grup sohbetlerinde onları görmezden gelmeyin.

## Konuşma Sesi Bozuklukları

- Konuşma Sesi Bozuklukları (KSB), konuşma seslerini üretmede, algılamada ve/ veya dili kurallarına uygun bir şekilde kullanmada yaşanan güçlükler sonucu konuşma anlaşılabilirliğinin etkilenmesidir.

### Öneriler

- Çocuğunuzun hatalı ürettiği sözcüğü doğru bir şekilde ifade ederek ona doğru model olunuz,
- Çocuğunuzun konuşmasını bölmeyin ya da sürekli olarak düzeltmeyin,
- Çocuğunuzun yaptığı ses hataları hem siz hem çevreniz tarafından alay konusu edilmemeli ya da bu ses hataları sevimli bulunarak pekiştirilmemelidir.